

برنجی سنه

شماره يك هجرت سنه نشر اولونور

نومرو : ۳۳

269

صاحب امتیاری :-
شعبانزاده قلیلی
احمد علمی

اداره و تحریر محلی :-
جناب اوغلی جاده سنه دائرة مخصوصه در ..
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایچلیدر ..
تسخیری هر برده یکر می یازده در ..

۲۸ ذی القعدة ۳۲۸

شرائط اشتراك :-
سنه لکی ۳۰، آلتی آیللی
۲۰ غروردر

تمالك اجنیه ایچون :-
سنه لکی ۱۰، آلتی آیللی ۶ فراتقدیر. اعلانات ایچون
اداره مأموری محمد زهی بکه مراجعت ایدیلیر .

۱ کانون اول انرنجی ۱۹۱۰

۱۸ تشرین ثانی ۱۳۲۶

و الحمد لله رب العالمین : انشاء الله تعالی و تعالی

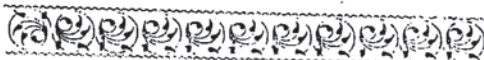

اگر باشقه چاره یوقسه، اکه موافق سیاست بوندن عبارت ایسه، بر آفاق اول بونی عالمه بیدیریکز .
اورطهده بربروغرام طرفدارلنی در، کیدیور .
بو پروغرامی هرکیم تدقیق ایسه، علی الاعلی دیمکدن وازیکه میور . لکن شو اوج آیلوق اداره ایله بو پروغرام آرمسده نه مناسب وار؟ عدل واحسان بو پروغرامک نرسنده؟ بر درویش، هیچ برخط حرکتی اولمادن هیچ نیت وافکار مخصوصه سی بولمادن بوعالمده یاشار، نه کندی ونه کیمسه بوندن ضرر کورمز، چونکه بر درویش میدان اسباب وتوسلده دکل، باب رضا وتوکلده در .
لکن بر هیئت اجرایشیه عین صورتله حرکت موافق می در؟

دکل، دینیلیرسه، زده جواب ویریزکه: ظواهر حله ونتایج اعماله کوره هیئت اجرایشیه من، عمان وقوعانده محروم مقاومت دولاشان، اکه حقیف بر روزکارله بیله تبدیل استقامت ایدن چوپه بکنزه یور .
شوخالده پروغرام نه دیمک؟ فرق نه دیمک؟ اون بش کوندر، فلان ناظرک استعفا سندن، تبدلات قسمیه دن ودها بیلم نلردن بحث ایدیلور، بزبو دیدی قودیلرله وقت کپیریکن «صو او یور، دشمن او یوماز» فحوا سنجه هیات سیاسی عالم چالیشور، چالیشور! یکی تشکل ایدن برقایینه، تعقیب ایده چکی خط حرکتی اعلان ایچون بر بیاننامه او قور . لکن هر سینه بیاننامه او قومز، شو حالده بیاننامه دولایسیله وقوعبولان تعویقات نه در؟

مطبوعاتک نشر یانندن، مبعوثلرک بیاناتندن قایینهده قسماً تبدلات اجرایی خصوصتک متفق علیه اولدینی آکلا شیلدی . ایته یارامادینی ایچون بعض اعضاسنک وبلکه اکثر اعضاسنک تبدلته لزوم حس وحی اعلان ایدیلن برقایینه کک داخلده وکک خارجده اعتیاد قایلیری؟

کندیسنک تبدیلی تقرر، ابتدیکنی ییلن برناظر ایسه جمعیت خاطر وجدیتله باقایدیری؟
شو بیهوده انتظار وتعیقلرله کچن زمانده جریان ایده جک وقوعات وحالاتک مشول طبعیه سی کیمدر؟ ایها الاخوان؟
وطنی تخلیص ایتمش اولان منظومه فکریه یه صوک شایبه سی سزمی قوندیرمق ایستورسکز؟
شپندر زاده قلبی
امر علمی

اتحادات

بر آزدها ایضاحات

بر مشابیهت تاریخیه رها

قربان مشله سی، پک خلاف مأمول نتیجه لر کوسته ریور . لکن اکه نامأمول شی، کندی کندیته بوتون علمیه کرامک تمثلی سوسی ویرمه کچالیشمقله براره فاریزی «لرحقنده کی معلوماتنک بزاده تهو ره کان بیان الحق و بودعه کی مقاله سیدر .

اولا شوراسی بیلم قانچنجی دفعه اولارق در میان ایده رزکه بزم علمای صالحین وصالحین متفکرینه حرمتمز برکالدر، سوزلرمزک هیچ بری بوقیل ذوات محترمه به عائد اولاماز .

بزم مخاطباتمز، بو عصر ابتداء اسلامی ده، اعصار انحطاطک یادکار عبرتی حکمنده اولان مستحانه لره، بوکون اعتلامزک شرائطی درک ایده مدیک حالدیه شریعت نامه اقضای غایه شریعت اولان اعلا ی کلمه الله افکار

قورقوسی ایدی .

اگر صفاء الله ذاتک عینی در، دینسه، وحده الله خلل کلیور مانیورلردی .

زیرا ایکی قدیمک وجودینه حکم ایدلش اولاجق ظن ایدیورلردی .

ایکنجی طبقه فقها، بو حکمک خطالرنی آکلا مشلر سده یه ذات صفاتک عینی در، حکمنی ویره میهرک «نه عینی در، نه غیریدر .» کبی بر حکم تعلیلی ایله ایشک ایچندن چیقماغه چالیشمشرلدر .

فقهای بویه تعلیلی بر اجتهاده سوق ایدن اسباب میدانده در .

اونار صرخی، ذاته نسبتله «نامتاهلیکی محدود» کور مشلر، وصفاتک مجموعی ذاتک حقیقتی افاده ایتمز صامشملدر . بو تقدیرله صفاتی ذاتله توحید ایتمه مشلر

ایسه ده غیری ده عدا یله ممشلدر . زیر اغیری اولسه، حادث مخلوق اولماسی ایجاب ایدردی کب بویه بر فکرک

بطلاق ظاهر در . عینی دیسلر، قدیم بردن زیاده عد ایدلک وهنه دوشمشرلدر . حالوکه :

بی قیمتله مانع اولوق ایسته یلتره راجعدر . شیمدی ایضاحات ویره لم .

بزده ایدیلن مقابله لر، وولترک دستورلرینه، ادمکی تورا و انجیل آیتلرینه استناداً او امر قرآنی ابطاله قالقشانلره ایدیلیرسه مشروعدر .

یا عالم الغیب والشهاده ! یارب !

بزده وقت، واجبک نسخ وفسخی چاردر، دیدک؟ بزده وقت قول یشلره فرائض ابطال اولونور، دیدک؟

بزاولجه دیدیکمیزی نه تکرار ایدیلور: وطن وملت اسلامی بی رتهلکه محققه دن قورنارمق، دین اللهیه نصره، فرض می در؟ فرض عاجل می در؟ بوراسی انکار ایدن یوق .

بز دیدک کب بوفرض عاجل ادا ایدینه ییجینه تقدمه توقف ایدن واجباتدن اولان [قربان کسمک جائز اولامایه جنی

ایچون فرض عاجلی واجب مشروطه تقدیماً قربان باره لر مزله دوتنامزی احیا ایدلم .

ایسته بوتون جنایمز شومئیدن عبارت . پک صریح اولان مقاله منر آکلا شیلما دی . زیرا ایکی ده

برده هرکی وهرکک یازدینی «عامیانه» تعبیرله تحقیر قالقیشان خواص جهل آرمسده او قودینی آکلامایان یوق دکلدر .

مزیت ادیبیه سی بر رشديه طلبه سنک یازدقورینه یتشمه من بر مقابله غریبه ایله داغدار ایدلک ایسه .

نیلدک . نهایت «بیان الحق» رساله سنک ۸۷ نومرولی نسخه سنده، دارنده لی خالد امضالی مقاله، بواسلوب

وبو افکارک غایه سی شکنده ظهور ایدی . ذره قدر انصافی اولانلر و ذره قدر تاریخه واقف بولونانلر،

بو مقاله ده کی سفسطه اصولیه قاریلرک سفسطه اصولی آرمسده هیچ برفرق اولمادینی اعتراف ایدرلر .

اولا : اوامر دینییه یی محافظه ایتمه یی، دین کیم، دیمه یی کیم؟ بز، حضرت قرآنه اتباعاً اهم

فرائض اولان مدافع دین وملتک یاره یه توقف ایدن واجباته

اولا : ذات هر حالده واحد اولوب صفاء ایسه کثیر وبلکه نامتاهی در .

ثانیاً : قیومیت یالکز ذاته خاص اولوب صفاتک بهرینه خاص دکلدر .

ثالثاً : ذات مؤداسی لایحیی ونامتاهی صفاتی متضمن اولدینی . لده صفاتک هیچ بری، دیگر صفاتی

احا شرطیه، ذاتک تمامی حقیقتی افاده ایده من، مثلاً جناب حق بصیردر، دیمکه حقیقت ذاتیه سی

تماماً افاده ایدلش اولماز، بلکه بو حقیقتک بر ظاهری برشانی، بر صفحه سی سولتمش اولور .

شوملاحظات پیش انصافه آلتیرسه توحید ذات وصفاتن باشقه حقیقت اولامایه جنی تسلیم ایدیلر .

شوراسی ده وارکه : بر ذات، بعض صفاتک تقدانی و تقصایه ده تصور ایدیله ییلدیکی حالده هیچ بروقت

ذاتسز صفاء تصور ایدیلر من . صفاء الله، ذات الله قارش ی «برجوق ذوات» حکمنده اولامازک، عینیت سبیلله

تعدد قدیم ایجاب ایتسین .

بو حقیقتی دیگر برسالنده توضیح ایدلم . فقها

ایکنجی کتاب

الو هیئت

ذات، نموت، و افعال

اولویور !

مدققین اسلامییه یی اکه زیاده اشغال ایدن مسائلدن بری ده بومشله در .

ایلاک فقها و صفاء الله، ذاتک غیری در! ضرورتنده اجتهاد ایتمشردی . بواجتهاده سبب اولان شی، شرک

برسوز کرد کل، مکتب و عقد متوافقی،

خواہد ادا، کہ نہ برافراہد بہرگز.

شیخ مہر دین عروسی

اجتماعیات

« علمیتک اعتلاسی »

حساب المشغولیت ملاقات میسر اولامادیندن تحریراً مکاتبتہ مقدمہ اولی اوزرہ تشوید و تقدیم ایلدیکم ورقه تک بردقمه حکمت غریبہ سبله نشر بیوریلہ جنتی تبشیر ومؤخرأ انجاز وعدله بزی تشریر بیوریلہ برابر حکمت ستونلری اشغال ایدمہ جک حکیمانه، مدققانه اولایان سوزلرمزہ قیوت ویرمک سورتیلده ابدال بیوریلان قبول والتفاته قارشو مدیون شکرآم. ہب برابر یاغندہ اولان پورہ کاریمزک دردد. لرندن فرصتی غنیمت بیلرک برمقداری دهاعرض واشعارہ اجتناسار ایدیورم.

متفکرین اسلامیه صنف ممتازینک خلفالغنی تشکیل ایدلردن بولوندیکنز وهران و زمان عصرمنک انجانبانندن اولان اسباب ترق و تکامله سوق وارشاده پک ایلریدہ اولدیکنز ایچون سزہ یار ورفیق اولق وافکار متضاده فی دخی ساحۃ محاکمہ کرکے کوتورمک لوازم اخوت و حیت اولسه کرکدر.

اولہ بر دورده بولونبورزکے هرکسک عقلی ابردیکی وکوی بتدیکی قدر ملت نجیہ اسلامیه تک و دولت عثمانیه تک محتاج اولدینی و ساطع مسعودتی اکلا یوب آکلاتی ایچون چالیدماسی، اخوان دیننه و افراد ملتہ بیلریرمہ سی و قوہ دہ اولان سی و غیرت عمومیہ تک فعلہ چقارلاسنہ اوغراشماسی قطعاً واجبد. طرفکزدن هر دلو افاده و بختلرہ نشر و اعلان اولوغندہ اولان شومقاصد و مسالکک عطف نظر دقت هر بریزه الزمدر زیرا دیمز، ملتیز، کتابیز، موجودیت شوعصرده کی بقای موجودیت انسانیک الہ ایدلسنه وابستہ اولدینی ادرک ایتمہ یوق کییدر، انجیق چارہ خلاصہ تبت کورومز درجہ دہ آزد.

ماضی بی برطرف ایدلم یالکیز شواوتوز، قرق سنہ طرفندہ یکیردیکیز و حالا یکیرمکده اولدیکنز فلا کتلردن بلکے نوبتلردن دها حصہ آلامہ جق وینہ مفاخر ماضیه بی

مطلق « اولق لازم کلیر.

عجبا بوحرک، کندیسی حرکتدن محروم ایکن، کائناتی ناصل تدویر ایدیور؟ اول شوراسنی سولیلہ کم بوسوالده جای بحث اولان جهت، کیفیت خلقت و حتی کیفیت تنظیم بیلہ دکلد.

یالکیز بذاته واللہدن آیری واللہ قارشو اولازق موجودیتی تصور ایدیلن برکائناتک « حرکت » یدر. ارسطو، بوحرکته سبب اولازق، کائناتک علویت الہیہ قارشو انجذابنی کوسترییور. لکن مادکم نالہ کائناتی ونہدہ کائنات الہی بیلہ میور و آردہ لرنده هیچ برارتباط فعلی و ذاتی و مناسبت وجودیہ یوق، بوانجذاب ناصل و نیچون موجوددر؟

بوسوالہ قارشو استاد اول: آرزولرمز بزی ناصل تحریک و تہییج ایدیورسہ، کائناتی دہ فعل محض اولیلہ چہ جذب ایلہ تحریک ایلور. « دیور. بو، برتشیه مع الفارقدر. بزی تہییج و تحریک ایدن آرزولرمز اولایزم ویزدہ و ثانیاً بزه آز جوق معلومدر، حالیکہ

[مابعدی وار]

اسلاف علما ایلہ سیان طوعق ایستورسکیز. آہ بونک بر حقیقت اولاسنی نہ قدر آرزو ایدرز، بیلہ کز؟ لکن اواسلافک آثارینی اون کرہ ککله مدن، بش کرہ قاموسہ باقادن آکلامایان مدرسلرمزک چوخالدینی شوزمانده سزکله اسلاف کرام آرسندہ براز تفاوت کوردیکمزی عرضه جنسارت ایدرز. دیدیککیز علمای کرام، صرف رضای باری و عشق دین ایلہ متحس ایدی. زمانز علماسنک بر قسمی ایسہ، معاشندن بش غروش کیسیلہ، جامعہ کوسوب بر دها درس ویرمز.

خواجہ اشدی! ہم اتحاددن بحث ایدیلور، ہم دہ معروض تحقیردہ بزم ایزاندہ آبی بریمتد اولاجقمز سولیورسکیز، یعنی ای زوالی خواجہ، بزی تحقیرہ چالیشیرکن مضمرکزی اظهار ایلہ اتحاد ملتی، اک معزز املی تحقیر ایدیورسکیز.

اعتلاسی دین و ملت امللری، ای دادر، بو محترم ملتی کوجندیرمیور، اونک شوقی قیرمیور، بالعکس، بالعکس. بوکا امین اولکیز. یالکیز سزی و برقاج رفیقکیزی کوجندیریور. عجبا نیچون؟

خواجہ اشدی!

مسلمانلرک شرق و غربی تترہ تدیکی، اهل صلیب اردولری بزرک دینہ یکیردیکی، استانبولک سورلری بیقدینی زمانلر، علماسی ایچندہ « اولوامر » آیتی سلطان جاترمنلوعک برات استبدادی بولندہ تفسیر ایدنلر بولوغادینی، اورنک ثروت و اقبال اوکندہ سز فرو ایدنلری کورولدیکی واعلاسی دین مصطفی ایچون جاتی فدا ایدنلرک چوق اولدینی و باخصوص جاهلہ عالم و عللہ جاهل دینلیمدیکی زمانلر ایدی. باقی:

بیرایہ کوسہ ایت سخن فرمگنی زیر

هر مرد حکیمک وزی در دایہ برکیز.

تقدیمی طلب ایتدک. دارندہ لی خواجہ امین اولسون کہ یک مزیتسز اولان بوفیکرک کولکی، حتی کندیسی کبی روح دین احمدی بی احاطہ دن عاجز قالمقہ برابر ستر حقیقہ قالمیشانلرہ بیلہ کین باغلا یاماز.

بزه سبحان الله، کمعناسی آکلا بیلکی و غیضدن واز کچکک، خواجہ، بنابرین قسمزہ عائد اولازق سز نہ دیسہ کز، بر سبحان الله، دیر و کچکیز. لکن مسئلہ بزه عائد دکل.

ایشته بر سبحان الله دها. به سلطام، مادکم امضا کزی درسعام صفیلہ توشیح بویوریورسکیز، باری استانبولده منزوی شیخ مہر دین ایلہ سلاسیک قابو درکاهی پوست نشینی، ہم دہ مغردن کبی بر شکل غریبہ صوقدوق قاریشدرماسایدیکیز! چونکہ مقالاتی دقتلہ و کاملاً اوقومادیکیز و یالکیز اورطدہ بولو. نمایان وانجیق خیالکزدہ موجود اولان انکارہ جواب ویردیککیز اکلا شیلور.

زوالی خواجہ مہور! سزہ فرائض و واجباتی سز چقہ ردیکزدی ین کیم؟ واقعا علمای اسلامیه تک وظیفہ سی حق سولیلہ مکدر. لکن بو « علمانی » کندی کندی کزہ پک غمہ مشہ بکزیوریورسکیز. بزم علما ایلہ سوزمز یوق. علما، بزم دردمنی اکلا یور، و بزی تحقیر ایدمہ جک یردہ تشویق و تلطیف ایلور. لکن بزم سوزمز:

کوز وارکے کوریر اصغر زرات زہانی،

کوز وار کوریمز اظہر آیات زہانی!

بیتنک ایکنجی مصرعندہ کی ارباب غفات و عنادہ در. بوکروہ بزی تذلیل ایتمک ایستور و صانیور کہ بودورده دخی:

مائن دینیلیر ناصح حقولری امینہ،

نایسہ نصیرلر اولور اقوال مرانی!

حکمی جابیدر. خواجہ اشدی! زوالی نفسکزی

باری بی ناصل تصور ایتدیکی حقدہ بعض معلومات ویرمک ایجاب ایدیور.

حی بلا حیاة

ارسطو، ذات الہی بی حادثاتہ تشبہدن اودرجہ احتراز ایتکندہ درک بونی، جناب حقہ خالقیت صفی ویرمہ مک درجہ سنہ کوتوریور. ارسطو بکوره جناب حق، خالق دکلد، حتی ناظم کائنات بیلہ دکلد. منظومہ کونیه ایلہ آرسندہ کی مناسبت، انجیق « محرک اول » اولمقدن عبارتدر.

عجبا بوقدرہ تحریکک نہ صورتلہ وقوعہ کلدیکی آکلا شیلایلمش می در؟ خایر.

ارسطو بکوره محرک اولک کندیسی « حرکت خصیصہ سندن مجرد و منزہ اولماز سہ » اونی دہ تحریک ایدمہ جک بر محرک اولق ایجاب ایدز. یعنی اووقت حادث اولوز. دیمک کہ محرک اول، سبب اول، هر درلو صفاۃ و افعالدن منزہ یعنی « فعل محض، امر

و مجتہدین اولنک » نہ آیری ونہ غیری « صورتندہ کی اجتہادی، معناسی تماملہ آکلا شیلق شرطیلہ « قید اجترازی ایلہ بر حقیقتی افادہ » دیمک اولور کہ تماماً میدان شریعتہ موافق و حکیمانہ در. « نہ آیری ونہ غیری » دیمک، یالکیز بر صفت و یا خود بزه ادراکی ممکن بر مجموعہ صفاۃ ایلہ ماهیت ذاتیہ تماماً احتوا و فہم ایدلش اولماز و مع مافیہ هر صفت ذاتک بر تجلیسی مشعر اولق اعتباریلہ ذاتہ نقندہ هیچ بر فکرده ویرمہ مش اولماز. « معناسندہ قبول اولوندینی تقدیرده اجتہاد، محض حقیقت اولور. فقہای کرامک مقصدی دہ بو اولق لازمدر.

لکن « ملی و محلی » اولازق باشلایان علم کلام، براز صوکر ا یونان فلسفہ و منطقدن واز جاہل ارسوطک افکارندن استعاراتہ باشلادیندن بو ذاتہ و صفاۃ مسئلہ سی صرف حکمی و فنی بر شکل آلمشدر. متکلمین، و حتی معتزلہ، معرفت باری دہ ارسطو بک جوق کرہ ییرو اولمشلردر. بومدیان اثبات ایچون ارسطونک ذات